

CDHO

Jaarverslag 2019

CDHO Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

- Voorwoord p.3
- 01 Organisatie en taakopvatting p.5
- 02 Hoofdtaken p.8
- 03 Neventaken p. 16
- 04 Financiële verantwoording p.17
- 05 Vooruitblik 2020 p.19
- 06 Bijlage: CV's commissieleden p.21

Voorwoord

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) is een onafhankelijk adviesorgaan. De commissie adviseert de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap inzake de macrodoelmatigheid van het bekostigde opleidingsaanbod in het hoger onderwijs.

De hoofdfunctie van de commissie is die van poortwachter van het bekostigde hoger-onderwijsbestel. Bij voornemens van hogescholen en universiteiten voor nieuwe opleidingen adviseert de commissie de minister van OCW over de wenselijkheid om die opleiding voor bekostiging in aanmerking te brengen. Dit gelet op de arbeidsmarkt voor de toekomstige afgestudeerden, de te verwachten instroom van potentiële studenten en de ruimte in het bestaande aanbod.

Daarnaast adviseert de commissie over voornemens voor nevenvestigingen, over verplaatsingen van opleidingen en fusies in het hoger onderwijs. Ook brengt de commissie op verzoek sectoranalyses uit van het hoger onderwijs.

2019 was voor wat betreft het totaal aantal aanvragen een wat rustiger jaar dan 2017 en 2018. Van de 91 aanvragen voor nieuwe opleidingen en nevenvestigingen in 2019 werd 68% positief beoordeeld.

De minister van OCW bracht in 2018 een nieuwe, bijgestelde Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs uit. Oogmerk van de bijstelling was om de administratieve last van de macrodoelmatigheidsprocedure te verminderen (zo kunnen de aanvraag bij de CDHO en de aanvraag voor de Toets Nieuwe Opleiding bij de NVAO tegelijkertijd worden ingezet) en beter in te spelen op de actualiteit (daar waar vraag ontstaat naar nieuwe beroepen waarvoor de kwantitatieve gegevens aantoonbaar nog ontbreken of geen compleet beeld opleveren, kan nu ook met een kwalitatieve onderbouwing worden volstaan). In de Regeling is nu ook bepaald dat de macrodoelmatigheidstoets niet toegepast wordt indien een nieuwe opleiding, nevenvestiging of verplaatsing deel uitmaakt van een door de minister erkend sectorplan waarin expliciet is aangegeven dat sprake is van vrijstelling van de macrodoelmatigheidstoets. De adviezen van de CDHO werden in 2019 op basis van deze bijgestelde Regeling opgesteld, al was er nog geen sprake van erkende sectorplannen.

Als uitvloeisel van de visiebrief van de minister 'Internationalisering in evenwicht' van april 2018 heeft de minister aan de commissie gevraagd om – kijkend naar de arbeidsmarkt – voortaan ook te adviseren over de anderstaligheid van nieuwe opleidingen. Het advies over de anderstaligheid brengt de commissie uit aan de NVAO. Het panel dat de Toets Nieuwe Opleiding uitvoert neemt dat advies vervolgens mee in haar afwegingen over de toepasselijkheid van onderwijs in een andere taal voor die betreffende opleiding.

Op vergelijkbare wijze worden door de NVAO de adviezen van de CDHO over de naamgeving en indeling in het Croho meegenomen in haar oordeel over de kwaliteit van een nieuw aangevraagde opleiding. In hoofdstuk 2 van dit jaarverslag zijn de resultaten beschreven.

In 2019 is veel energie gestoken in een verbetering van de afstemming tussen de Inspectie van het Onderwijs, de NVAO en de CDHO. De drie organisaties willen – met behoud van ieders eigen rol en functionaliteit – de onderlinge afstemming zo snel en soepel mogelijk laten verlopen teneinde de administratieve last voor instellingen beperkt te houden: goede informatie-uitwisseling, geen dubbel werk en goede terugkoppeling bij dossiers waarbij twee of drie van de organisaties zijn betrokken. Het is een samenwerking die in de ogen van de betrokken organisaties beslist meerwaarde oplevert.

Concrete resultaten zijn o.a. een voorlichtings-filmpje over de procedures bij het vormgeven van nieuwe opleidingen (www.cdho.nl/procedures/doorlooptijden-cdho-en-nvaol/), afstemming over online informatie van de verschillende organisaties, een gezamenlijke inventarisatie van knelpunten in wet- en regelgeving en snellere anticipatie bij dossiers waarbij meer dan één van de partijen betrokken is.

De commissie verricht haar werkzaamheden sinds 2009. Op 9 september 2019 heeft de CDHO haar tienjarige bestaan gevierd. Ter gelegenheid van het jubileum heeft de minister van OCW het boekje 'Tien jaar poortwachter van het bekostigde hoger onderwijs' in ontvangst genomen; een boekje waarin een aantal betrokkenen bij tien jaar CDHO hun gedachten over het werk van de commissie hebben prijsgegeven. Zie www.cdho.nl/commissie

De commissie wordt ondersteund door een bureau, bestaande uit vier beleidsmedewerkers en een officemanager. Ondanks personele wisselingen heeft het bureau de commissie zonder haperen flexibel, deskundig en proactief ondersteund. De commissie is heel blij met zo'n goed bureau.

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

01 Organisatie en taakopvatting

1.1 Samenstelling

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs is op 1 juli 2009 in het leven geroepen als een onafhankelijk adviesorgaan. De commissie adviseert de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap inzake het opleidingsaanbod in het hoger onderwijs.¹

Bij besluit van 22 juli 2013 heeft de minister van OCW de zittingsduur van de commissie met terugwerkende kracht verlengd.

De commissie bestond gedurende het afgelopen verslagjaar uit de volgende leden:

Dhr. drs. P.M.M. Rullmann (voorzitter)
Mw. drs. L.W.J.M. Janssen (vicevoorzitter)
Mw. drs. G.T.C. Bonhof
Dhr. dr. ir. A.F. Groen
Dhr. prof. mr. dr. P.F. van der Heijden
Dhr. prof. dr. L.G. Soete
Mw. drs. A.S. Roeters

In 2019 heeft de commissie stilgestaan bij haar tienjarig bestaan. Tijdens een kleine feestelijke bijeenkomst op 9 september heeft de commissie de minister van OCW het boekje 'CDHO-Tien jaar poortwachter van het bekostigde hoger onderwijs' aangeboden. In het boekje wordt de doelmatigheid door een tiental betrokkenen vanuit verschillende perspectieven belicht. Het bevat een terugblik op de ontwikkelingen rondom de macrodoelmatigheid in het hoger onderwijs in de afgelopen tien jaar en een vooruitblik op de macrodoelmatigheid van het onderwijs in de toekomst. Het boekje is te downloaden op de website van de commissie (www.cdho.nl/commissie/lustrumboekje-cdho/)

1.2 Taakopvatting

De commissie adviseert de minister van OCW gevraagd en ongevraagd over onderwerpen die raken aan de doelmatigheid van het hoger onderwijs. Bij de oprichting van de CDHO is er bewust voor gekozen de commissie in te richten als onafhankelijk adviesorgaan dat op afstand staat van de departementen die het adviseert.

De commissie heeft het van belang geacht extra waarborgen te creëren die de onafhankelijke totstandkoming van haar adviezen garanderen. De commissie heeft daartoe een gedragscode opgesteld. Deze gedragscode is op de website van de commissie te raadplegen. In het interne reglement van de commissie is vastgelegd dat de commissie handelt volgens deze gedragscode.

1.3 Hoofdtaken

De primaire taak van de commissie betreft het uitbrengen van adviezen aan de minister inzake de doelmatigheid van individuele aanvragen die wijziging van het opleidingsaanbod beogen.² De commissie adviseert over deze aanvragen op grond van de Regeling macro-doelmatigheid hoger onderwijs. De regeling heeft betrekking op de volgende mutaties:

- nieuw opleidingsaanbod;
- vestiging van een opleiding of een gedeelte van een opleiding in een andere gemeente;
- verplaatsing van een opleiding of een gedeelte van een opleiding naar een andere gemeente;
- samenvoeging van opleidingen.

---

1. Omwille van de leesbaarheid wordt in het vervolg van de tekst diverse malen gesproken over 'de minister'. Wanneer een nadere duiding ontbreekt dient hiervoor gelezen te worden: 'de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap'. In 2017 is de verantwoordelijkheid voor het onderwijs in de sector landbouw en natuurlijke omgeving overgegaan van het ministerie van Economische Zaken naar het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

2. Artikel 3 van het Besluit van de minister van OCW, 17 juni 2009, nr. HO&S/BS/2009/119774 tot het instellen van een Commissie doelmatigheid hoger onderwijs jo. artikel 20 van de 'Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs' (Staatscourant 2011, 3592, p. 4)

De beleidsregel doelmatigheid was oorspronkelijk restrictief geformuleerd en ging uit van het ‘nootenzij’ principe.³ Uitgangspunt was dat het bestaande hoger onderwijsaanbod in Nederland volstaat; het is voldoende gespreid en divers. Uitbreiding van het onderwijsaanbod was dan ook alleen aan de orde indien de aanvraag een meerwaarde bood voor het huidige onderwijslandschap. Dit uitgangspunt van de Beleidsregel 2009 is sinds de Beleidsregel doelmatigheid 2012 verschoven naar een meer afgewogen beleid waarbinnen ruimte is gemaakt voor Associate degrees en hbo masteropleidingen.⁴ Met de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs 2018 is dit afgewogen beleid voortgezet. Daarbij is zichtbaar dat meer aandacht is gekomen voor het vormgeven van opleidingen die aansluiten op een regionale arbeidsmarkt- en maatschappelijke behoefte.⁵

Uit artikel 3, lid 3 van het Instellingsbesluit Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs vloeit voort dat de commissie op verzoek van de minister advies kan uitbrengen over het ontnemen van rechten aan een opleiding indien het verzorgen van deze opleiding in redelijkheid niet of niet meer doelmatig kan worden geacht.⁶ Deze situatie heeft zich tot op heden niet voorgedaan.

Een macrodoelmatigheidsbesluit is tien maanden geldig. Sinds 2015 komt het voor dat de Toets Nieuwe Opleiding bij de NVAO niet binnen die tien maanden wordt afgerond, waardoor het instemmingsbesluit komt te vervallen en de nieuwe opleiding niet in het Croho kan worden ingeschreven. Om die reden is een procedure voor de verlenging van macrodoelmatigheidsbesluiten ingericht door het departement van OCW en de commissie, waarover meer in hoofdstuk 2 van dit jaarverslag.

Een tweede hoofdtaak van de commissie bestaat uit de beoordeling van bestuurlijke en institutionele fusies in het hoger onderwijs. De wetgeving inzake de fusietoets is per 1 oktober 2011 in werking getreden. Bij fusies in het hoger onderwijs adviseert de CDHO. Dit heeft geleid tot wijziging van het Instellingsbesluit. Afgesproken is dat de intakeprocedure van de fusie-effectrapportage bij DUO zal plaatsvinden, waarna de commissie het advies-traject voor haar rekening neemt. In 2019 zijn geen aanvragen voor een fusietoets aan de commissie voorgelegd.

1.4 Neventaken

In de opdrachtbrief van 17 juni 2009 van de minister van OCW en de minister van LNV wordt de CDHO verzocht de volgende neventaken op zich te nemen:

- a. Het op verzoek van de minister uitbrengen van adviezen over ontwikkelingen op het gebied van de macrodoelmatigheid en de (mogelijke) effecten hiervan voor het beleid;
- b. Het op verzoek van de minister periodiek uitvoeren van sectorale doorlichtingen van het bestaande onderwijsaanbod;
- c. Het ondersteunen van de betreffende minister bij procedures in het kader van bezwaar en beroep;
- d. Het adviseren van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap inzake de subsidieregeling HBO-masters.⁷

Een aantal neventaken die de CDHO in 2019 op zich heeft genomen wordt in hoofdstuk 3 besproken.

---

3. Rechtbank Den Haag 14 april 2010, ECLI:NL:RBSGR:2010:BM2655, rechtsoverweging 2.7.

4. Beleidsregel van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 3 juli 2014 nr. 573094 betreffende de uitoefening van een aantal ministeriële bevoegdheden op grond van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek ter bevordering van de doelmatigheid in het hoger onderwijs (Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014), p. 10.

5. Regeling van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 20 juni 2018, nr. 1239490 inhoudende een regeling voor nadere aanvraagvereisten als bedoeld in art. 6.2, vierde lid, en beleidsregels als bedoeld in de artikelen 6.2, achtste lid, 7.8a, eerste en tweede lid, en 7.17, tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs)

6. Art. 6.5 sub a WHW.

7. De subsidieregeling HBO-masters is beëindigd. Daarmee is deze taak van de CDHO komen te vervallen.

1.5 Bureau

De ondersteuning van de commissie vindt plaats door een viertal beleidsmedewerkers en een office-manager. In 2019 hebben twee beleidsmedewerkers afscheid genomen van de CDHO. Beide vacatures zijn in de loop van het jaar weer vervuld. Het bureau heeft in 2019 een actieve bijdrage geleverd aan het voorlichten van instellingen over de macrodoelmatigheidsprocedure en aan het versterken van de samenwerkingsverbanden met externe partijen, zoals de NVAO, de Inspectie van het Onderwijs en DUO. Voorts heeft het bureau in 2019 aandacht besteed aan de betekenis van de Algemene Verordening Gegevensbescherming voor de werkprocessen van de commissie.

02 Hoofdtaken

2.1 Aanvragen macrodoelmatigheid

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de in 2019 behandelde aanvragen.

Tabel 1
Adviezen in 2019

Aanvragen macrodoelmatigheid 2019	Aantal
• In 2018 ontvangen aanvragen waarover in 2019 is geadviseerd	12
• In 2019 ontvangen aanvragen waarvan buiten behandeling gesteld	109 1
• In 2019 uitgebrachte adviezen ter advisering in 2020	108 12
• In 2019 genomen besluiten OCW Ter besluitvorming in 2020	102 18

In tabel 1 is aangegeven dat de commissie in 2019 advies heeft uitgebracht over 108 aanvragen. Er is één aanvraag ingetrokken voordat de commissie een advies had uitgebracht. Van deze 108 adviezen hebben er 12 betrekking op aanvragen die nog in 2018 zijn ingediend. 96 van deze 108 adviezen hebben betrekking op aanvragen die in 2019 zijn binnengekomen. Ultimo 2019 had de commissie over 12 in behandeling zijnde aanvragen nog geen advies uitgebracht. Verder is in deze tabel zichtbaar dat het departement van OCW eind 2019 over 18 aanvragen nog geen besluit had genomen.

2.2.1 Spreiding aanvragen naar CROHO domein

In tabellen 2a en 2b is te zien hoe de aanvragen in het verslagjaar 2019 zijn gespreid over de verschillende Croho domeinen. In deze tabel is het totaal aantal ingediende aanvragen als uitgangspunt genomen. Het totaal van 121 ingediende aanvragen is samengesteld uit 108 aanvragen waarover in 2019 advies is uitgebracht, 12 aanvragen waarover in 2019 nog geen advies was uitgebracht en 1 aanvraag die is ingetrokken voordat de commissie een advies had uitgebracht.

In tabellen 2a en 2b is zichtbaar dat er veel meer aanvragen door hogescholen zijn ingediend dan door universiteiten; 86 tegenover 35. Binnen de hbo-aanvragen is te zien dat de grootste subgroep van aanvragen betrekking hebben op het Croho onderdeel Techniek, gevolgd door Economie en Gedrag en maatschappij. Er zijn geen aanvragen

ingediend voor opleidingen in de Croho onderdelen Natuur en Recht. De verhouding tussen Gezondheidszorg, Onderwijs, Sectoroverstijgend en Taal en cultuur is nagenoeg gelijk. Verreweg het grootste aantal aanvragen, maar liefst 16, heeft betrekking op technische Associate degrees. Van de 12 aangevraagde Associate degrees in het Croho onderdeel Gedrag en maatschappij hebben er vijf betrekking op de Ad PEP. Een zesde Ad PEP is aangevraagd voor het Croho onderdeel Onderwijs.

Bij de wo-aanvragen is zichtbaar dat de grootste subgroep van aanvragen in het economische domein zijn gesitueerd, gevolgd door de domeinen Natuur, Sectoroverstijgend en Techniek. Er zijn geen wo opleidingen aangevraagd op het gebied van Landbouw en natuurlijke omgeving en Onderwijs. De meeste aanvragen hadden betrekking op wo master-opleidingen in het Croho onderdeel Economie.

Tabel 2

a. Hbo aanvragen, verdeling Croho onderdelen

Croho domein	hbo Ad	hbo b	hbo m	hbo totaal
• Economie	8	4	7	19
• Gedrag en maatschappij	12	0	3	15
• Gezondheidszorg	0	4	2	6
• Landbouw en natuurlijke omgeving	1	1	0	2
• Natuur	0	0	0	0
• Onderwijs	4	2	2	8
• Recht	0	0	0	0
• Sectoroverstijgend	1	0	5	6
• Taal en cultuur	3	0	2	5
• Techniek	16	4	5	25
• Totaal aantal aanvragen	45	15	26	86

b. Wo aanvragen, verdeling Croho onderdelen

Croho domein	wo b	wo m	wo totaal
• Economie	2	9	11
• Gedrag en maatschappij	1	0	1
• Gezondheidszorg	0	1	1
• Landbouw en natuurlijke omgeving	0	0	0
• Natuur	4	3	7
• Onderwijs	0	0	0
• Recht	0	1	1
• Sectoroverstijgend	2	5	7
• Taal en cultuur	0	2	2
• Techniek	3	2	5
• Totaal aantal aanvragen	12	23	35

In de tabellen 3a en 3b is weergegeven hoe de commissie in 2019 over de ingediende aanvragen heeft geoordeeld. Hierbij is van belang om op te merken dat een opleiding die in meerdere vormen is aangevraagd, maar waarvan slechts één vorm is goedgekeurd, als positief is gerekend. Dit omdat deze opleiding, zij het in slechts één variant, wordt toegevoegd aan het bestaande onderwijsaanbod. Bij 16 aanvragen is dit het geval geweest.⁸

Uit onderstaande tabellen kan worden afgeleid dat 78 van de 108 uitgebrachte adviezen (72%) positief van aard zijn. Dit percentage betreft dus het totale aantal positieve adviezen waarbij ook verplaatsingen en hertoetsingen zijn meegeteld.

Tabel 3

a. HBO aantal uitgebrachte adviezen CDHO en besluiten OCW naar soort aanvraag

Soort	Aantal adviezen	Positief advies	Negatief advies	Positief besluit	Negatief besluit
	CDHO 2019	CDHO 2019	CDHO 2019	OCW 2019	OCW 2019
Nieuwe opleiding	52	39	13	38	12
Nevenvestiging	15	7	8	7	8
Verplaatsing	2	2	–	2	–
Verlenging	8	8	–	8	–
Totaal	77	56	21	55	20

b. WO aantal uitgebrachte adviezen CDHO en besluiten OCW naar soort aanvraag

Soort	Aantal adviezen	Positief advies	Negatief advies	Positief besluit	Negatief besluit
	CDHO 2019	CDHO 2019	CDHO 2019	OCW 2019	OCW 2019
Nieuwe opleiding	25	16	9	14	7
Nevenvestiging	0	–	–	–	–
Verplaatsing	0	–	–	–	–
Verlenging	6	6	–	6	–
Totaal	31	22	9	20	7

8. Dossiernummers 2018/124, 2019/005, 2019/018, 2019/021, 2019/033, 2019/042, 2019/048, 2019/056, 2019/057, 2019/067, 2019/073, 2019/082, 2019/084/vgm, 2019/089/vgm, 2019/090 en 2019/091.

Indien alleen gekeken wordt naar de adviezen die betrekking hebben op de uitbreiding van het opleidingsaanbod, kunnen de verplaatsingen en verlengingen buiten beschouwing worden gelaten. De verplaatsing van een opleiding brengt immers geen kwantitatieve wijziging in het opleidingsaanbod met zich mee. De verlengingen betreffen een bekrachtiging van adviezen en besluiten uit 2018 en 2019.

In tabel 4 wordt alleen gekeken naar de adviezen die betrekking hebben op uitbreiding van het opleidingsaanbod, dus nieuwe opleidingen en nevenvestigingen.

Tabel 4
*Verhouding positieve en negatieve adviezen
 m.b.t. uitbreiding opleidingsaanbod*

Jaar	Positief	Negatief
2019	68%	32%
2018	56%	44%
2017	80%	20%
2016	86%	14%
2015	67%	33%
2014	77%	23%

In de tabel valt op dat 62 van de 92 adviezen positief van aard zijn (68%). Dit is een hoger percentage positieve adviezen dan in 2018. Bij dit hogere percentage positieve oordelen spelen meerdere factoren een rol. Ten eerste zijn veel aanvragen ingediend voor technische opleidingen die goed aansluiten op actuele tekorten op de arbeidsmarkt. Ten tweede zijn veel aanvragen voor deeltijdopleidingen ingediend die inspelen op een behoefte aan opscholing onder werkenden. Ten derde constateert de commissie dat de kwaliteit van de aanvraagdossiers toeneemt, waardoor de commissie minder aanvragen afwijst op grond van een te zwakke onderbouwing. Het feit dat steeds meer instellingen voorafgaand aan het indienen van een aanvraag contact zoeken met het bureau van de CDHO om voorlichting te krijgen over de procedure heeft mogelijk bijgedragen aan de toenemende kwaliteit van de dossiers. Daarbij merkt de commissie op dat in 2019 meerdere opleidingen voor een tweede keer werden aangevraagd. In deze gevallen is de instelling na een negatief macrodoelmatigheidsbesluit met de CDHO in gesprek gegaan om te bezien op welke punten het dossier verbeterd zou kunnen worden en heeft de instelling vervolgens een aangescherpte aanvraag ingediend. Die tweede aanvraag was in veel gevallen succesvol (zie bijvoorbeeld 2018/120 gevolgd door 2019/039 en 2019/014 gevolgd door 2019/063).

Uit tabel 5a komt duidelijk naar voren dat de commissie positief heeft geoordeeld over bijna alle aanvragen voor nieuwe hbo Ad's. De commissie heeft over iets meer dan de helft van de aanvragen voor nieuwe hbo bachelors en hbo masters positief geadviseerd. Bij de nevenvestigingen valt op dat van de 13 aanvragen voor Ad's iets meer dan de helft positief werd beoordeeld door de commissie, terwijl de twee aanvragen voor nevenvestigingen van een hbo bachelor en een hbo master beide werden afgewezen. Het stimuleringsbeleid van het ministerie van OCW m.b.t. de uitrol van Associate degrees wordt dus weerspiegeld in de beoordeling van Ad aanvragen door de commissie.

Bij tabel 5b wordt zichtbaar dat de commissie het merendeel van de aanvragen voor nieuwe wo bachelors en masters positief heeft beoordeeld. Er zijn in 2019 geen aanvragen ingediend voor nevenvestigingen van wo opleidingen.

Tabel 5

a. HBO aantallen positieve en negatieve adviezen CDHO m.b.t. uitbreiding van het opleidingsaanbod, uitgesplitst naar opleidingsniveau

HBO	Totaal aantal adviezen	Positief advies	Negatief advies
Nieuwe Ad	26	25	1
Nieuwe bachelor	9	5	4
Nieuwe master	17	9	8
Nevenvestiging Ad	13	7	6
Nevenvestiging bachelor	1	0	1
Nevenvestiging master	1	0	1
Totaal	67	46	21

b. WO aantallen positieve en negatieve adviezen CDHO m.b.t. uitbreiding van het opleidingsaanbod, uitgesplitst naar opleidingsniveau

WO	Totaal aantal adviezen	Positief advies	Negatief advies
Nieuwe bachelor	8	5	3
Nieuwe master	17	11	6
Totaal	25	16	9

Uit tabel 6 blijkt dat het aantal aanvragen voor verlenging van de geldigheidsduur van macrodoelmatigheidsbesluiten zowel procentueel als absoluut licht is afgenomen ten opzichte van 2018. Deze verlengingen zijn noodzakelijk als een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) bij de NVAO niet binnen tien maanden wordt afgerond. De commissie streeft in samenwerking met de NVAO en het ministerie van OCW naar terugdringing van het aantal verlengingsaanvragen om onnodige bureaucratische belasting te minimaliseren. In dit kader heeft de CDHO samen met de NVAO en met het ministerie van OCW een informatiebrief naar alle hogescholen en universiteiten verzonden (zie ook www.cdho.nl/procedures/) en hebben NVAO en CDHO gezamenlijk een voorlichtingsfilmje gemaakt over de procedures rondom het aanvragen van nieuwe opleidingen. Dit filmje is te zien op de websites van de CDHO en de NVAO.

In 2019 heeft de commissie over 15 aanvragen voor nevenvestigingen advies uitgebracht, procentueel evenveel als in 2018. Hierbij valt op dat al deze 15 aanvragen betrekking hebben op hbo opleidingen.

Ten slotte heeft de commissie in 2019 slechts twee aanvragen voor verplaatsingen behandeld. Eén van beide aanvragen betrof verplaatsing van een technische hbo bacheloropleiding omwille van de nabijheid van relevante andere opleidingen. De andere aanvraag had eveneens betrekking op een technische hbo bacheloropleiding waarvan slechts een gedeelte wordt verplaatst omwille van de nabijheid van het bedrijfsleven.

Tabel 6

Verlengingen macrodoelmatigheidsbesluiten

Jaar	Verlengingen	Totaal	%
2019	14	108	13%
2018	22	133	17%
2017	18	126	14%
2016	21	95	22%
2015	4	63	16%

Tabel 7

Aantal adviezen inzake nevenvestigingen in verhouding tot het totale aantal uitgebrachte adviezen

Jaar	Nevenvestigingen	Totaal	%
2019	15	108	14%
2018	19	133	14%
2017	19	126	15%
2016	8	95	8%
2015	4	63	16%
2014			

2.2.2 Advisering over naam, voertaal en indeling in het Croho

Sinds 2009 heeft de commissie in adviezen aan OCW aandacht besteed aan de naamgeving van opleidingen ter bewaking van de transparantie van het onderwijsaanbod. In 2018 heeft deze advisering een formeler karakter gekregen.⁹ In de toelichting op de Regeling is bepaald dat de CDHO de NVAO adviseert over de naamgeving van opleidingen. De CDHO vergelijkt hiertoe de naam die aanvrager voorstelt met gebruikelijke namen voor vergelijkbare bestaande opleidingen in de sector. Het panel van de NVAO betreft het CDHO-advies bij de Toets Nieuwe Opleiding. Hetzelfde geldt voor het advies dat de commissie de NVAO geeft inzake de voorgestelde voertaal in relatie tot de arbeidsmarktbehoefte en de voorgestelde positionering van een nieuwe opleiding in het Croho.

9. In de toelichting op de Beleidsregel 2014 stond: Waar het (nieuwe) initiële opleidingen van bekostigde instellingen betreft, kan de NVAO daarbij de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) om een oordeel vragen. In de toelichting op de Regeling 2018 is vastgelegd dat de CDHO de NVAO bij elke aanvraag adviseert over de voorgestelde naam, taal en indeling in het Croho.

In 2019 adviseerde de commissie 37 keer om de naam van een nieuwe opleiding in overeenstemming te brengen met die van verwante, reeds bestaande opleidingen. De commissie adviseerde bij twee aanvragen om in plaats van de voorgestelde Engelse naam te kiezen voor een Nederlandse naam omdat het Nederlands de voertaal van beide opleidingen is.

In 2019 zijn 36 aanvragen ingediend voor nieuwe Engelstalige opleidingen en drie aanvragen voor nieuwe opleidingen met zowel de Nederlandse als de Engelse taal als voertaal. De commissie heeft 15 keer geconstateerd dat aanvrager niet had aangetoond dat de keuze voor het Engels aansloot op de arbeidsmarktbehoefte.

In 2019 heeft de commissie 16 keer geadviseerd om te kiezen voor een ander Croho-onderdeel dan aanvrager beoogde.

Uit een gezamenlijke analyse van de CDHO en de NVAO is naar voren komen dat het visitatiepanel van de NVAO slechts in enkele gevallen expliciet aandacht heeft besteed aan het advies van de CDHO met betrekking tot de door de instelling voorgestelde naam, voertaal en indeling in het Croho. Eén keer werd het CDHO advies expliciet door het panel onderschreven. De commissie concludeert dat de samenwerking met de NVAO op dit punt nog in een initieel stadium verkeert. De commissie wil het komende jaar samen met de NVAO en het ministerie van OCW werken aan verbetering van het juridische kader en de praktische uitwerking daarvan.

2.2.3 Bewegingen in het veld

In 2019 heeft de commissie twee bewegingen in het veld gesignaleerd waarvan zij het van belang vindt dat de instellingen daar kennis van nemen. Het betreft ontwikkelingen die het niveau van de individuele aanvraag overstijgen en die vragen oproepen ten aanzien van het vigerende beoordelingskader.

Hieronder worden enkele van deze aanvragen nader besproken. Op de website van de commissie kan de volledige tekst van het advies en het besluit worden teruggevonden middels het vermelde dossiernummer.¹⁰

- *Beweging van onbekostigd naar bekostigd*
In 2017 signaleerde de commissie dat het stimuleringsbeleid van het departement met betrekking tot hbo masters leidt tot de vraag in hoeverre de overheid en in hoeverre werkgevers verantwoordelijk zijn voor postinitiële scholing, aangezien deze hbo masteropleidingen vaak deeltijdopleidingen voor werkenden zijn (Jaarverslag CDHO 2017, p.15). In 2019 zijn vier aanvragen ingediend voor masteropleidingen die in onbekostigde vorm al bestonden. Het betrof de aanvragen voor de hbo masteropleiding Facility and Real Estate management van Zuyd Hogeschool (2018/116) en Saxion Hogescholen (2019/001), de hbo masteropleiding Contextuele Benadering van de Christelijke Hogeschool Ede (2019/090) en de hbo masteropleiding Applied Museum and Heritage Studies van de AHK (2019/102).

---

10. www.cdho.nl

Deze ontwikkeling waarbij bekostiging wordt ingezet om oorspronkelijk postinitiële masters naar het initiële onderwijsaanbod te verplaatsen om meer studenten te kunnen trekken laat de vraag herleven wat het onderscheid is tussen initieel en postinitieel onderwijs (als dat er nog is) en of dat onderscheid nog een rol speelt bij de beoordeling van de macrodoelmatigheid. De commissie signaleert deze ontwikkeling ook bij andere opleidingsniveaus, zoals bij de Ad Electronic Music (2019/037).

- *Afstemming tussen instellingen*

De commissie heeft opgemerkt dat instellingen in 2019 meer gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op een macrodoelmatigheidsaanvraag. In enkele gevallen bevatten die zienswijzen een steunbetuiging, maar in de meeste gevallen ging het om zienswijzen waarin instellingen bezwaar maakten tegen een voornemen voor een nieuwe opleiding.

Voorbeelden zijn de hbo master Food Systems Innovation (2019/051), de wo master Molecular Imaging and Engineering (2019/070), de wo bachelor Circular Engineering (2019/071) en de hbo bachelor Biomedische Technologie (2019/087). De commissie betreft ingediende zienswijzen altijd bij de beoordeling van de aanvraag. Het gewicht dat aan de zienswijze wordt toegekend hangt af van de onderbouwing die de indiener van de zienswijze levert. In algemene zin is de commissie voorstander van een goede afstemming tussen de instellingen, voorafgaand aan de indiening van macrodoelmatigheidsaanvragen, omdat dit de doelmatigheid van het landelijke opleidingsaanbod kan bevorderen. Dit standpunt sluit ook aan op de visie van de minister zoals neergelegd in de Strategisch Agenda hoger onderwijs en onderzoek 'Houdbaar voor de toekomst'.¹¹ In het advies over de bachelor Biomedische Technologie heeft zij dit ook expliciet benoemd.

---

11. www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/12/02/bijlage-1-strategische-agenda-hoger-onderwijs-en-onderzoek-houdbaar-voor-de-toekomst

03 Neventaken

In de opdrachtbrief van 17 juni 2009 van de minister van OCW en de minister van LNV wordt de CDHO verzocht de volgende neventaken op zich te nemen:

- a. Het op verzoek van de minister uitbrengen van adviezen over ontwikkelingen op het gebied van de macrodoelmatigheid en de (mogelijke) effecten hiervan voor het beleid;
- b. Het op verzoek van de minister periodiek uitvoeren van sectorale doorlichtingen van het bestaande onderwijsaanbod;
- c. Het ondersteunen van de betreffende minister bij procedures in het kader van bezwaar en beroep;
- d. Het adviseren van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap inzake de subsidieregeling HBO-masters.¹²

Ad a. Kennisbasis hoger onderwijsaanbod

De CDHO heeft ten behoeve van de beoordeling van doelmatigheidsaanvragen sinds 2012 een kennisbasis opgebouwd. Deze bestaat o.a. uit een rapport waarin een globale analyse van het gehele hoger-onderwijsaanbod per Croho domein is vastgelegd en een digitale applicatie waardoor het gekoppelde Croho-Criho-bestand te raadplegen is op opleidings- en instellingsniveau. In 2019 is de database binnen deze applicatie bijgewerkt.

Ad b. Sectoranalyses

In 2019 heeft de CDHO geen sectoranalyse uitgevoerd. Wel heeft de CDHO op 11 februari 2019 de minister geadviseerd over de opschoning van hbo bacheloropleidingen in het Croho welke door de Vereniging Hogescholen is geïnitieerd.

Verder heeft de minister naar aanleiding van het rapport van de Commissie Van Rijn de commissie verzocht om te adviseren over de doelmatigheid van het bestaande bekostigde opleidingsaanbod. Deze analyse zal in 2020 haar beslag krijgen.

Ad c. Ondersteuning in bezwaar en beroep

In 2019 heeft de CDHO het ministerie van OCW bij twee bezwaarzaken ondersteund. Er zijn geen beroepszaken geweest.

---

12. De subsidieregeling HBO-masters is beëindigd. Daarmee is deze taak van de CDHO komen te vervallen.

04 Financiële verantwoording

In het Instellingsbesluit van de commissie is voorzien dat de NVAO als penvoerder optreedt voor de CDHO. Dit betekent dat de NVAO, met inachtneming van de strikt onafhankelijk positie van de commissie, zorg draagt voor huisvesting van het bureau. De financiële verantwoording van de commissie is daarom opgenomen in de verantwoordingscyclus van de NVAO. De achterliggende gedachte hierbij is dat hierdoor voor de CDHO niet op alle facilitaire gebieden eigen voorzieningen behoeven te worden gecreëerd.

De kosten van de commissie komen, voor zover goedgekeurd, voor rekening van de minister. Onder deze kosten worden verstaan de kosten voor vergaderen en materiële ondersteuning, de reiskostenvergoeding voor leden van de commissie en de kosten van het ondersteunende bureau. De voorzitter en andere leden van de commissie ontvangen per maand een beloning tot ten hoogste de maxima van het Instellingsbesluit, met overeenkomstige toepassing van de regels van de NVAO.

Verantwoording 2019

In de financiële verantwoording over het verslagjaar 2019 valt op dat de subsidie van het ministerie van OCW over 2019 is verhoogd ten opzichte van 2018 met € 11.000 als gevolg van de wettelijke loon- en prijsbijstelling.

Mede dankzij de verhoging van het budget heeft de commissie in 2019 een positief bedrijfsresultaat van € 29.229 geboekt in plaats van het verwachte tekort van € 43.440. Dit betekent dat de egalisereserve per 31 december 2019 bestond uit € 195.479. In de brief van OCW van 13 november 2018 (kenmerk 1433526) is aangegeven dat tot en met 2022 door OCW geen middelen worden onttrokken uit de egalisereserve. De CDHO is vrij om een tekort op de lopende begroting aan te vullen uit de egalisereserve.

Vooruitblik begrotingsjaar 2020

In 2020 verwacht de commissie enkele nieuwe ontwikkelingen in het takenpakket die effecten op de financiële huishouding zullen hebben. De belangrijkste ontwikkeling is het verzoek van de minister van OCW om een analyse uit te voeren van de macrodoelmatigheid van het totale bestaande bekostigde opleidingsaanbod. De huidige bezetting van het bureau van de CDHO is ontoereikend om een dergelijke grote analyse te kunnen uitvoeren. Derhalve zullen aanvullende middelen noodzakelijk zijn. Verder verwacht de commissie dat het groeiende belang van de samenwerking met de NVAO en de Inspectie van het Onderwijs zal vragen om investering in het bureau. De nadere samenwerking met DUO m.b.t. het ontsluiten van gegevensbestanden daarentegen kan mogelijk juist een besparing opleveren.

Bedrijfsopbrengsten in euro's

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil t.o.v. begroting 2019	Realisatie 2018
Subsidie ministerie van OCW	668.000	657.000	11.000	657.000
	668.000	657.000	11.000	657.000

Bedrijfslasten in euro's

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil t.o.v. begroting 2019	Realisatie 2018
Personele kosten	333.514	352.440	-18.926	361.812
Afschrijvingskosten	28.450	28.000	450	10.238
Algemene werkingskosten	-	-	-	-
• Personele exploitatiekosten	16.357	21.000	-4.643	13.557
• Kosten communicatie	5.584	4.500	1.084	4.727
• Inzet commissieleden	121.372	124.000	-2.628	107.513
• Inzet deskundigen	-	15.000	-15.000	2.400
• Overige kosten	16.243	10.500	5.743	4.314
• Penvoerder NVAO	115.000	115.000	-	110.000
• Diverse projecten	2.251	30.000	-27.749	25.222
Algemeen totaal bedrijfslasten	638.771	700.440	-61.669	639.783

Resultaat

Te verrekenen	29.229	-43.440	72.669	17.217
---------------	---------------	----------------	---------------	---------------

Verloop egalisatiereserve

Stand per 1 januari	166.250	166.250	-	157.217
Resultaat	29.229	-43.440	-	17.217
Stand per 31 december voor verrekening	195.479	122.810	-	174.434

Te verrekenen met OCW**obv het instellingsbesluit****CDHO dd 17 juni 2009, artikel 9**

Maximaal toegestane egalisatiereserve is 25% van de in het laatste kalenderjaar verleende vergoeding

Egalisatiereserve per 31.12 voor verrekening	195.479	122.810	-	174.434
Maximaal toegestaan 25% x subsidiebedrag niet van toepassing tot en met 2022	-	164.250	-	166.250
Te verrekenen met OCW	-	-	-	-

---

05 Vooruitblik 2020

5.1 Nieuwe opleidingen

De CDHO verwacht ook in 2020 een gestage stroom aanvragen voor (bekostiging van) nieuwe opleidingen. Het grootste deel zal naar verwachting voor rekening komen van het hbo, waar in het assortiment Ad's en masteropleidingen nog steeds groei-ambitie zit. Daarnaast zullen zowel hogescholen als universiteiten met nieuwe opleidingen willen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen (meer nadruk op digitalisering, koppelingen tussen gamma en techniek, ondernemerschap, multidisciplinaire thema's, internationalisering). De inrichting van het HO-stelsel nodigt uit tot het opzetten van nieuwe opleidingen, meer dan tot het vernieuwen van het bestaande.

5.2 Sectorplannen

In de bijgestelde Regeling Macrodoelmatigheid van 2018 en in de Strategische Agenda 2019 van OCW wordt het belang van samenwerking benadrukt en worden instellingen opgeroepen samenwerking te laten culmineren in sectorplannen. Een sectorplan kan door de minister erkend worden en daarmee procedures rond doelmatigheid bekorten en vereenvoudigen. Dit staat er eenvoudiger dan het in werkelijkheid is. Er zal nog veel overleg en afstemming nodig zijn om tot een solide sectorplan te komen. Maar het is een uitnodiging aan de instellingen om zelf initiatief te nemen. De CDHO verwacht daar in 2020 de eerste vruchten van.

Doelmatigheid van het bestaande opleidingsaanbod Nieuwe opleidingen worden op doelmatigheid getoetst. Als een opleiding er eenmaal is, wordt die toets nooit meer herhaald. De Tweede Kamer heeft daar regelmatig haar bevreemding over uitgesproken en o.a. ook de commissie Van Rijn heeft dat gedaan. De minister heeft in februari 2020 aan de CDHO gevraagd de macrodoelmatigheid van het bestaande bekostigde opleidingsaanbod te analyseren en een

eerste doorkijk te presenteren in september 2020. Dit is een ander proces dan de toets aan het begin en zal de eerste keer noodzakelijkerwijs een experimenteel karakter hebben.

5.3 Taal

Bij nieuwe opleidingen brengt de CDHO ook advies uit over de te bezigen voertaal van de opleidingen, dit gelet op de arbeidsmarkt. Het advies van de CDHO wordt uitgebracht aan de NVAO. Deze weegt dit advies mee bij de kwaliteitstoets nieuwe opleidingen (TNO). In 2019 heeft de CDHO 39 taaladviezen uitgebracht. De wet die dit formeel moet regelen – de Wet Taal en Toegankelijkheid – ligt nog in de Eerste Kamer. Naar verwachting wordt zij daar binnenkort behandeld. Dat zou voor de uitvoeringspraktijk nog enkele veranderingen teweeg kunnen brengen.

5.4 Herziening Regeling

In 2020 zal ook de Regeling Macrodoelmatigheid versie 2018 opnieuw worden bijgesteld om haar in lijn te brengen met de actuele situatie. Dit is deels een technische exercitie, deels redressering van enkele onhandigheden in de Regeling zoals de onduidelijkheid omtrent de vraag of een instelling kan betogen dat een opleiding aansluit op een maatschappelijke én een wetenschappelijke behoefte en het feit dat het Aanvraagformulier 'Verzorgen deel Associate degree-opleiding door bve-instelling' aan de regeling is toegevoegd terwijl dit geen aanvraag is die bij de CDHO ingediend moet worden. Het stimuleren van samenwerking tussen instellingen en het streven naar van innovatie binnen het hoger onderwijs dat in de Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek is neergelegd wordt ook betrokken bij deze herziening van de Regeling Macrodoelmatigheid.

5.5 Samenwerking met NVAO en Inspectie

In 2020 zullen ook verdere stappen worden gezet in de samenwerking met de Inspectie Hoger Onderwijs en de NVAO. De inspanningen leveren resultaat op; processen verlopen sneller en effectiever. In 2019 leidde dat tot een gezamenlijke Governance visual, een brief over de Doorlooptijden van de procedures met een filmpje, een inventarisatie van knelpunten in wet- en regelgeving en data-uitwisseling. Komend jaar zal het o.a. met de Inspectie gaan om samenwerking rond de toets bestaand aanbod en met de NVAO over naamgeving, plaats in het Croho en voertaal van opleidingen.

5.6 Adres

Begin 2020 verhuist de CDHO naar een kantoor-accommodatie aan de andere kant van de straat.

Het nieuwe adres is:

CDHO

Parkstraat 83
2514 JG Den Haag

Het algemeen telefoonnummer 070 - 850 5300 blijft onveranderd.

5.7 Corona

Begin 2020 werd de wereld, de Nederlandse samenleving en daarmee ook het hoger onderwijs overvallen door de Coronacrisis. Het Covid19-virus vroeg het uiterste van de zorg, legde de economie lam en raakte ook het onderwijs vol. Het was een omwenteling die aan het eind van het verslagjaar 2019 volstrekt niet voorzien was. Voor het hoger onderwijs betekende het de opschorting van fysieke onderwijstaken van hogescholen en universiteiten, radicale en snelle omschakeling naar online onderwijs, thuiswerken waar dat kon, anderhalve meter afstand bewaren en veel handen wassen.

Nu, juni 2020, bij het verschijnen van dit jaarverslag, is er sprake van voorzichtige terugkeer naar het gewone leven, al zal het nooit meer zijn zoals het geweest is. De Coronacrisis heeft natuurlijk ook het werk van de CDHO geraakt. Weliswaar is er (nog) geen vertraging te zien in de hoeveelheid aanvragen voor nieuwe opleidingen, maar er zijn wel aanpassingen nodig om te zorgen dat het gehele proces van aanvraag, beoordeling, besluit en vervolgens toets nieuwe opleiding voldoende snelheid behoudt. In overleg tussen OCW, NVAO en CDHO worden daarvoor passende maatregelen genomen.

De nieuwe behuizing werd intussen wel betrokken, maar ook snel weer ingeruild voor thuiswerken en beeldbellen.

06 Bijlage

Curricula vitae commissieleden

De heer drs. P.M.M. Rullmann, voorzitter

Paul Rullmann studeerde sociologie aan de Vrije Universiteit. Hij vervulde vanaf 1975 diverse functies in het hbo (als docent, beleidsadviseur en bestuurder). Hij werkte vanaf 1990 bij de HBO-raad en vanaf 1995 bij Hogeschool Haarlem; was daar lid van het College van Bestuur van 2000 totdat de hogeschool opging in Hogeschool Inholland. Paul Rullmann was van mei 2002 tot mei 2013 lid van het College van Bestuur van de Technische Universiteit Delft, met als centrale portefeuilles Onderwijs en Beheerszaken.

Naast het voorzitterschap van de commissie vervult hij diverse bestuurlijke functies in en rond het onderwijs, te weten voorzitter van de Raad van Commissarissen van studentenhuysvestingscorporatie DUWO, bestuurslid van QANU (visitatie-organisatie voor de Nederlandse Universiteiten), lid van de Commissie Werken in de Zorg (adviescommissie voor de minister van VWS), bestuurslid Registerautoriteit Bètatechniek, bestuurslid Landelijke Commissie Gedragscode Internationale Student en bestuurslid Studenten Goed Verzekerd (zorgverzekering van ISO/LSVB). Hij is verbonden aan de PO-raad als voorzitter van bestuurlijke visitaties in het primair onderwijs.

Mevrouw drs. L.W.J.M. Janssen, vicevoorzitter

Lisa Janssen studeerde Theater-, Film- en Televisiewetenschappen (cum laude) aan de Universiteit Utrecht en aan de Université la Sorbonne Nouvelle (Parijs). Zij werkte enige tijd in de kunsten en media, van (internationale) impresariaten in de klassieke muziek tot aan filmproductie en televisiedistributie bij de Wereldomroep. Ook adviseerde zij de Nederlandse audiovisuele sector over het MEDIA Programma van de Europese Unie.

Inmiddels is zij ruim vijftien jaar actief in het onderwijs. Lisa is directeur van een evaluatiebureau in het hoger onderwijs en treedt op als projectcoördinator en voorzitter van bachelor- en master-(cluster)visitaties. Zij is NVAO-gediplomeerd trainer van voorzitters en panels en is internationaal actief in visitaties. Tevens is zij verbonden aan de PO-Raad

als voorzitter van bestuurlijke visitaties in het primair onderwijs en toezichthouder bij het openbaar onderwijs in de stad Utrecht. Ze kent beide zijden van de tafel van het (voorbereiden op) visiteren, want zij was als directeur van Schouten & Nelissen University verantwoordelijk voor post-initiële masteropleidingen in deeltijd, waaronder een internationale MBA, en daarmee verantwoordelijk voor een aantal TNO's en accreditaties. Daarnaast heeft zij ervaring als opleidingsmanager met het ontwikkelen en opzetten van masteropleidingen binnen universiteiten.

De heer dr. ir. A.F. Groen, commissielid

Ab Groen is bestuurder, toezichthouder, adviseur en panelvoorzitter opleidingsvisitaties in het ho. Bestuurder is hij bij Stichting GOO (kinderopvang en basisonderwijs, Gemert); toezichthouder bij woningcorporatie BrabantWonen (Oss) en vo-school Cambium College (Zaltbommel). Hij was vanaf 2013 vijf jaar voorzitter van het College van Bestuur AOC Helicon Opleidingen (vmbo en mbo). Na zijn studie en promotie in Wageningen werkte hij 27 jaar bij Wageningen UR. Hij bekleedde onder andere functies van Universitair Hoofddocent Fokkerij & Genetica, Hoofd Onderwijs Departement Dierwetenschappen en Stafdirecteur Education, Research & Innovation.

In zijn functies was hij actief betrokken bij onderwijsvernieuwing (hbo en wo) en regionale samenwerking onderwijs-bedrijfsleven. Hij was visiting professor bij de Swedish University of Agricultural Sciences (Uppsala, Zweden) en University of Guelph (Ontario, Canada), coördinator van een EU-Concerted Action. Hij publiceerde ruim 80 wetenschappelijke artikelen in refereed tijdschriften en ruim 65 artikelen in vaktijdschriften. Hij bekleedde diverse bestuurlijke functies zoals voorzitter bestuur St. StartLife Holding, lid bestuur van het Nationaal Herbarium Nederland en lid bestuur St. Samenwerkingsverband Rivierengebied Passend Onderwijs. In de raadsperiode 1998-2002 was hij raadslid voor het CDA in de gemeente Wageningen.

Mevrouw drs. G.T.C. Bonhof, commissielid

Gerit Bonhof was 12 jaar (tot 1 september 2015) voorzitter van het College van Bestuur van de Hogeschool Utrecht. Onder haar leiding is de samenwerking van de hogeschool met de Universiteit Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht uitgebouwd. Zij heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het Utrecht Science Park. Ze is medeoprichter van Carpe, een Europees consortium van Universities of Applied Sciences. Van 2000 tot 2003 was zij lid van het College van Bestuur van de Hogeschool van Amsterdam.

Daarvoor werkte zij in het voortgezet onderwijs als docente bewegingsonderwijs, rector van het Goois Lyceum en bestuurder van de Gooise Scholenfederatie. Van 2004 tot 2011 was Gerit Bonhof vicevoorzitter en waarnemend voorzitter van de Vereniging Hogescholen. Van 1997 tot 2004 was zij lid van de Onderwijsraad. Zij is nu toezichthouder/commissaris en adviseur. Zij is o.a. voorzitter van het College voor Perinatale Zorg (geboortezorg); lid van de Raad van Toezicht van Kennisnet ICT-partner voor het onderwijs; lid van de Raad van Toezicht van de Hotelschool The Hague; lid van het Topteam Sport van VWS (adviseert de minister over bevordering van innovatie in de sport) en voorzitter van de Maatschappelijke Adviesraad van FC Utrecht. Gerit haalde haar bachelor docent bewegingsonderwijs in 1975 aan de Academie voor Lichamelijk Opvoeding in Amsterdam en studeerde af in de Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam in 1986. In 2007 volgde zij de Master Class Innovation and Governance aan Harvard University en in 2015 de Nyenrode Commissarissen Cyclus.

Mevrouw drs. A.S. Roeters, commissielid

Annette Roeters was tot 2020 Algemeen Directeur van de Raad voor de Kinderbescherming. Daarvoor was zij onder andere Inspecteur-Generaal van het Onderwijs bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, lid van het College van Bestuur van de Vrije Universiteit van Amsterdam en vicevoorzitter resp. waarnemend voorzitter van het College van

Bestuur bij Windesheim. Sinds 2016 is zij voorzitter van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren van de Taalunie, is zij lid van de Raad van Toezicht van de RUG en is zij actief binnen de Maatschappelijke Adviesraad Dynamics of Youth van de Universiteit Utrecht.

De heer prof. mr. dr. Paul F. van der Heijden, commissielid

Paul F. van der Heijden was van 2002-2007 rector magnificus van de Universiteit van Amsterdam. Daarna was hij tot 2014 voorzitter van het College van Bestuur en rector magnificus van de Universiteit Leiden. Tot 2019 was hij voorzitter van het bestuur van Instituut Clingendael voor internationale betrekkingen. Nu is hij als hoogleraar Internationaal Arbeidsrecht verbonden aan de Universiteit Leiden. Tevens is hij Honorair Hoogleraar internationaal recht aan de Universiteit Gent.

Van der Heijden studeerde rechten aan de UvA, en promoveerde aan de Universiteit Leiden. Hij werkte als rechter in Amsterdam en later als hoogleraar arbeidsrecht aan de UvA. Daar was hij oprichter van het interdisciplinaire Amsterdams Instituut voor Arbeidsstudies (AIAS). Tevens was hij er decaan van de Faculteit Rechtsgeleerdheid. Van der Heijden was Kroonlid van de SER en lid van de Raad voor het Openbaar Bestuur.

Van der Heijden is lang (1995-2017) actief geweest in de International Labour Organisation (ILO), een onderdeel van de Verenigde Naties (VN). Hij was voorzitter van de jaarlijkse Nederlandse delegatie naar de International Labour Conference die zich met wetgeving (verdragen) bezig houdt. Ook was hij voorzitter van de ILO Committee on Application of Standards en van de ILO Committee on Freedom of Association die zich beiden, wereldwijd, met toezicht op de implementatie van de ILO regelgeving bezig houden.

Van der Heijden is ook actief in het bedrijfsleven. Zo was hij lid van de Raad van Commissarissen (RvC) van ING Group NV en van de RvC van Shell Nederland.

Hij is nu lid van de Foundation Board van Stichting Nyenrode en lid van de Raad van Toezicht van Nyenrode Business University. Ook is hij lid van de RvC van IBM Nederland BV. Van der Heijden publiceerde boeken en artikelen over arbeidsrecht en over mensenrechten, nationaal en internationaal. Hij was de promotor van 18 promovendi.

De heer prof. dr. L.G. Soete, commissielid

Luc Soete is honorair hoogleraar economie aan de Universiteit Maastricht en (parttime) decaan van het Instituut voor Europese Studies en het Vesalius College van de Vrije Universiteit Brussel. Daarnaast is hij lid van de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen (KNAW) en lid van de Raad van Toezicht van de Technische Universiteit Delft. Luc Soete studeerde economie in Gent, promoveerde in Sussex en werkte onder meer in Sussex, Stanford en Maastricht, waar hij in 1986 benoemd werd als hoogleraar internationale economische betrekkingen in 1986. Hij was rector magnificus van de Universiteit Maastricht van 2012 tot 2016.

CDHO

Parkstraat 83

2514 JG Den Haag

070 - 850 5300

info@cdho.nl

www.cdho.nl